Kele Judit: Műalkotás vagyok (1979)

(Ludwig Múzeum, *Helyszíni szemle*)

Kele Judit performanszáról egy fotó tudósít a Ludwig *Helyszíni szemle* című kiállításán, melynek fókuszában maga a múzeum, a kiállító tér és az intézményhez kapcsolódó kritika áll.

A fotó tanúsága szerint a művésznő kiállíttatta magát, mint műtárgyat a Szépművészeti Múzeumban. Műtárgyként három napot töltött ott, majd gesztusa feledésbe merült és 2009-ben fedezték fel az archívumban.

A fotó megidézi a klasszikus múzeumi környezetet. A háttérben kép függ a falon, előtte egy komoly tekintetű, hivatalos öltözetű teremőr és a centrumban egy a nézőtől, látogatótól távolságot teremtő szalag, mely körbekeríti a védett műalkotást. Itt ül egy széken a performer, az élő műalkotás.

Erőteljesnek, mi több forradalminak érzem Kele Judit performanszát. Bár a művészi intenciótól eltekintve több irányú megközelítés lehetséges, itt nem arról van szó, hogy önmagát dezantropomorfizálva a műalkotás természetét igyekszik tágan értelmezni. Ez a gesztus inkább lázadó, forradalmi vagy finomabban szólva kritikus: az intézmény, a múzeum hatalmára hívja fel a figyelmet, melybe azáltal, hogy valami egy *szelekció* révén bekerül, műalkotássá lényegül. Vagyis az intézmény maga legitimációs erőként működik és olyannyira hatalmas és adott esetben önkényes, hogy bármit képes műalkotássá minősíteni, pusztán önmaga ontológiája által szentesítve.

Korunk múzeuma a Kele Judit és egyéb kritikákra is igen rafinált választ talál, ahogy ez a kiállítás is bizonyítja. Kitágítja önmagát és *integrál.* Integrálja a kritikát és elismeri, mint művészi teljesítményt. Így kerülhet a múzeumba nem pusztán egy műtárgy, hanem egy emlék egy fluxusról, egy performanszról, azaz valami olyasmiről, ami akkor és ott, a maga dinamizmusában képviselt valamit és nem statikus, kész valójában, mint egy festmény vagy egy szobor. Így kerül paradox módon a múzeum kritikája a múzeumba, valamint így válik nyitottá a múzeum a művészeti alkotás folyamatára és nem csupán a végtermékére.

Kele Judit performansza világteljesítménynek tűnik meghökkentő ereje miatt, mivel megtorpedózza a múzeumi tárgyakról kialakult kognitív képünk. Ugyanakkor ez a teljesítmény egészen 2009-ig rejtve maradt, miközben Marina Abramovic hasonló, 2010-es performansza a MOMÁban világszenzációvá vált.[1] Ennek fényében elolvasva a kiállítás köszöntő szövegét, mely szerint „a múzeum elválaszthatatlan társadalmi közegétől" és „Amikor a múzeumot kritizáljuk, egyben a társadalmat is kritizáljuk" felvethető a hazai közönség kritikája is. Hogy történhetett meg, hogy egy ilyen szenzációs performansz, mint a Kele Judité feledésbe merült 30 éven keresztül. Felelős lehet a hazai múzeumi élet, de az idézet nyomán, társadalmi, befogadói kritikát is gyakorolnunk kell.

[1] *The Artist is Present*, http://www.youtube.com/watch?v=ASS7xMOM1EE [letöltve: 2011-10-10]